

Datum: 2022-02-15
Handläggare: Ygor Geyer
Direktr:
Diariernr: 2022.002 MN

Miljöskyddsnämnden

Yttrande över förslag till detaljplan, Bostäder och genomfartsgata vid Kavlás äng

Ärendebeskrivning

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet för byggnation av bostäder på Kavlás äng samt möjlighet för byggande av ny genomfartsgata.

Detaljplanen har varit på samråd och Miljöskyddsnämnden har lämnat sitt yttrande den 2019-09-24 i beslut MN §55. Planenheten har reviderat planförslaget efter samrådet. I samband med granskningen har vi upptäckt att synpunkterna som rör naturvärden och dagvatten inte har nått fram till planenheten. Detta yttrande rör de områden som Miljö- och hälsoskyddsenheterna anser behöver ytterligare revidering.

Beredning

Intill den befintliga bebyggelsen i Kavlás planeras ca 20 nya bostäder med liknande utförande som de befintliga.

Detaljplanen inkluderar ett förslag att den befintliga Alfhemsvägen mellan Ekhagegatan och Konduktörsgatan ska ersättas med en ny genomfartsgata. Denna nya genomfartsgata kommer att ansluta i östlig riktning, från Alfhemsvägen till Kavlásvägen, via korsningar med Ekhagegatan, genom Kavlás äng samt den nya lokalgatan Ekängsgatan i det nya planerade bostadsområdet.

Dagvatten

En dagvattenutredning har tagits fram av Sweco på uppdrag av Samhällsbyggnads-kontoret. Kavlásbäcken mynnar ut i Sävån som har "måttlig" ekologisk status. Huvudorsaken till den ekologiska statusklassningen är att vattenförekomsten är fragmenterad. Det vill säga att den har en bristande framkomlighet (konnektivitet) i form av olika barriärer för fisk och bottenlevande organismer.

Den kemiska statusen "uppnår ej god". Detta bedöms bland annat orsakas en lokal påverkan som resulterar i att av exempelvis TBT i sediment och PFOS i fiskmuskel är förhöjda. Åtgärder som görs inom förorenade områden bedöms som möjliga att genomföra för att förbättra statusklassningen. Miljö kvalitetsnormer (MKN) får inte äventyras.

Förslaget för det nya bostadsområdet är att dagvattnet i första hand fördröjs och vid behov renas med lokalt omhändertagande på tomtmark respektive trög avledning i ett svackdike vid gatan och ett bäckliknande stråk på naturmarken. Därefter sker en samlad fördröjning nedströms i dagvattendammar på naturmarken.

Natur

I de av kommunen anlagda dammarna norr om Alfhemsvägen och söder om järnvägen förekommer en population av den Större Vattensalamandern som är fridlyst (§§ 4 och 6) enligt Artskyddsförordningen (2007:845). Enligt planbestämmelserna i det tidigare förslaget angavs Gitarren 12 samt naturområden intill järnvägen som naturmark och skulle därmed

lämnas orörd. Planområdet har nu justerats så att detta område inte längre ingår i planområdet.

Enligt biotopkarteringen för Sävån med biflöden har Kavlåsbäcken potential som lek område för Mjörnöring. Vatten från de nya bostäderna kommer att fördröjas och renas innan det når bäcken.

Buller

I planförslaget ingår en bullerutredning som omfattar vägtrafikbuller och spårtrafikbuller i nuläget och i framtiden. Två scenarior beskrivs det vill säga med och utan genomförandet av planförslaget. Bullerutredningen omfattar även verksamhetsbuller från Vattenfalls och Trafikverkets eldistributionsanläggningar på fastigheten Gitarren 13. Bullerutredningen redovisar beräkningar av bullersituationen vid de befintliga bostäderna i och utanför planområdet.

Släckvatten

Om brand skulle uppstå ska släckvatten tas omhand via det planerade dagvattenhanteringssystemet. Släckvattnet kan då fångas upp i avvattningsstråken och till sist i fördröjningsmagasinen. Eventuellt kan avstängningsfunktioner placeras på utvalda platser.

Miljö-och hälsoskyddsenheternas synpunkter

Buller

Nybebyggelse

Enligt planbeskrivning finns det möjlighet att anlägga uteplats som klarar riktvärdena 55 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå för samtliga av de nya bostadsbebyggelserna. Bilaga 2:6 och 2:11 för bullerutredningen som ligger till grund för planförslaget visar att ekvivalent ljudnivå för området, i framtiden, ligger mellan 50- 55 dBA. Bilagorna visar att ekvivalent ljudnivå för tre av de nya bostäderna i anslutning till den nya genomfartsgatan ligger mellan 55-60 dBA.

Planförslaget behöver säkerställa att det är möjligt att anlägga uteplatserna som klarar riktvärdena enligt Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Hälsoskyddsenheten anser därför att bestämmelsen f_1 i plankarta gällande uteplats ska ses över.

Befintlig bebyggelse i planområdet

Fastigheterna Stadskogen 2:182 och 2:83 är enligt kommunens arkiv byggda år 1918 och 1925. Fastigheten klassas som äldre befintlig miljö enligt naturvårdsverkets rapport, Riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder NV-08465-15.

Enligt rättsfall anses en väg som har lagts om i en åtminstone delvis ny sträckning, ha varit föremål för väsentlig ombyggnation. Hälsoskyddsenheten anser att anläggning av en ny genomfartsgata medför en väsentlig förändring i infrastruktur som påverkar de tre befintliga fastigheterna inom planområdet. Vid en väsentlig förändring i infrastruktur ska riktvärdena för buller från trafik (dvs väg- och spårtrafik) tillämpas. Enligt infrastrukturpropositionen 1996/97:53 ska dygnsekivalent ljudnivå inte överskrida 55 dBA vid fasad och maximal ljudnivå 70 dBA vid uteplats.

Bilaga 1:6 i bullerutredningen visar att dygnsekivalent ljudnivå för trafikbuller (väg- och spårtrafik) vid fasaden för fastigheterna överskrider med upp till 4 dBA jämfört med

Infrastrukturpropositionens riktvärden 55 dBA i nuläget. Fastigheterna har inte varit föremål för bulleråtgärder enligt infrastrukturpropositionens åtgärdsprogram.

Hälsoskyddsenheten anser att även om den planerade nya genomfartsgatan inte skulle påverka bullersituationen medför planförslaget en väsentlig förändring av infrastrukturen i området. Med anledning av denna förändring i infrastruktur anser Hälsoskyddsenheten att planförslaget behöver säkerställa att bullerbekämpningsåtgärder genomförs.

Befintliga bostäder utanför planområdet

Fastigheten Banjon 10 är byggd 1929 och anses klassas som äldre befintlig miljö. Trafikbullersituationen på fastigheten är komplex på den fasad som vetter mot den nya genomfartsgatan, eftersom den påverkas av buller från både väg- och järnväg. Den ekvivalenta ljudnivån från trafikbuller (väg- och spårtrafik) utan ny genomfartsgata på denna fasad är beräknad till 56 dBA respektive 57 dBA med ny anslutningsväg. Ansvariga väg- och järnvägshållare för dessa infrastrukturer är två olika huvudmän, Alingsås kommun respektive Trafikverket.

Anläggning av en ny genomfartsgata medför en väsentlig förändring i infrastruktur och därför sänks riktvärdet för trafikbullret på fastigheten Banjon 10 från 65 till 55 dBA ekvivalent nivå vid bostadens fasad enligt infrastrukturpropositionen 1996/97:53. Hälsoskyddsenheten vill framhålla att det är mycket viktigt att planförslaget säkerställer att dessa riktvärden följs.

Hälsoskyddsenheten delar planförslagets bedömning gällande fastigheten Gitarren 12 om att bullerbekämpandeåtgärder behöver vidtas. Det är dock oklart vem som kommer att ansvara för att åtgärderna vidtas. Gruppboendet påverkas av buller från spårtrafik, verksamhetsbuller från trafikverkets omformarstation och i framtiden av den planerade genomfartsvägen.

Hälsoskyddsenheten anser att kommunens exploateringsenhet, i egenskap av exploatör, ska planera och bekosta de bästa möjliga åtgärderna för att säkerställa en bra boendemiljö för Gruppboende Kavlåsvägen.

Dagvatten

Utredningen påpekar att det finns behov av ytterligare fördröjningsåtgärder för att förhindra översvämning vid järnvägen. Det anges också att Kavlåsbäcken behöver avlastas från ett fluktuerande flöde och tillförsel av föroreningar via dagvattnet.

Den nya genomfartsgatan beräknas i framtiden trafikeras med ca 860 fordon/dygn. Den tillför ytterligare hårdgjord yta till platsen. Med tanke på recipientens känslighet är det i sammanhanget lämpligt att dagvattenutsläppet från den nya genomfartsgatan fördröjs och renas så nära källan som det är möjligt.

För att ta hand om dagvatten utmed vägen huvudgata (GATA₁) föreslås ett öppet gräsförsett dike på 1,5 meter. Det saknas en markering på plankartan som reserverar plats för detta. Det saknas även en "yta" över det uppsamlade dagvattendiket bredvid lokalgatan (GATA₂).

Det saknas reserverad plats för dammar i form av ytor eller volymer på plankartan. Det saknas även en yta för ett öppet avvattningsstråk ska anslutas till fördröjningsmagasinet. Miljöskyddsnämnden anser det ska reserveras plats för dagvattenanläggningar för allmänplats på plankartan.

Klimatförändringar kommer att medföra mer nederbörd och intensivare regn vilket kan mötas med fördröjd avledning av dagvatten på såväl kvartersmark som allmänplatsmark. På kvartersmark kan exempelvis dagvattnet infiltrera och magasineras i gräsmattan eller i ett makadammagasin under mark.

Dagvattenutredningen påpekar att de geotekniska förhållandena är sådana att det är viktigt att inte i onödan dränera marken utan låta dagvattnet från bland annat hårdgjorda ytor ledas ut över infiltrationsbenägna ytor. Det anges att byggnader ska placeras så högt att en marklutning erhålls ut från dessa. Härmed bör dagvattnet från takytorna kunna avledas ut över lämpligt anlagda mark- och infiltrationsytor.

En lokal fördröjning kan medverka till att upprätthålla grundvattennivåer vilket kan förhindra sättningar i marken. Den kan också medverka till bevattning av tomten. Därför bör man undersöka möjligheten att låta regnvatten från taken ledas via utkastare för fördröjning på tomten.

Planbeskrivningen anger att: Vid hantering av dagvattnet för området är det viktigt att vattnet som avleds från området har sådan kvalitet att detta inte förorenar yt- och grundvatten samt nedströms belägen recipient. För att målsättningen ska uppfyllas bör inget dagvatten från tak- och hårdgjorda ytor avledas direkt till brunnar och ledningar och vidare till dagvattenledningar eller avvattningsstråk. För att minska den momentana dagvattenmängden och avledandet av ett eventuellt förorenat dagvatten är principen att ta hand om dagvattnet så tidigt som möjligt i avvattningskedjan.

Det saknas bestämmelser som reglerar dagvattenhanteringen på kvartersmarken. Miljöskyddsnämnden anser att planbestämmelser för dagvattenhanteringen på kvartersmarken ska läggas till.

Naturvärdena är beroende av den naturliga grund- och ytvattennivån

Enligt biotopkarteringen för Sävån med biflöden har Kavlåsbäcken potential som lekområde för Mjörnöring. Vatten där det förekommer eller har förekommit mycket känsliga arter exempelvis "öring" kan klassas som "mycket känsliga" för föroreningar i vattnet. Förekomst av vattensalamander i närområdet visar att det finns höga naturvärden som är beroende av att den naturliga grund- och ytvattennivån upprätthålls.

Vatten från det nya bostäderna kommer att fördröjas och renas innan det når bäcken. Genomförandet av planen kommer enligt framtagna dagvattenutredning därför inte att påverka vattenflödet i bäcken och bör därmed inte heller påverka dammen med förekomst av större vattensalamander nedströms planområdet.

Det är viktigt att den naturliga beskuggningen som förekommer av bäcken bibehålls genom att befintlig vegetation bevaras utmed bäcken. Detta bör regleras i planbestämmelserna.

I planbeskrivningen framgår det att dämmen kommer anläggas i bäcken. Inför en sådan åtgärd bör en inventering av bäcken göras. Eventuell påverkan på de arter som förekommer i bäcken bör också utredas och minimeras.

Ekonomisk bedömning

Ej relevant.

Förslag till beslut

Förslaget till yttrande antas och skickas till Tillväxtavdelningen på kommunledningskontoret.

Beslutet ska skickas till

Tillväxtavdelningen

Marie Berghult
Myndighetschef bygg och miljö

Ygor Geyer
Miljöskyddsinspektör